

Cuprins

Partea întâi

I. Începuturile vieții conjugale a familiei Morel	5
II. Venirea lui Paul pe lume, și încă o bătălie	38
III. Morel e alungat din inimă – William îi ia locul	62
IV. Adolescența lui Paul	77
V. Paul se lansează în viață	109
VI. Moarte în familie	147

Partea a doua

VII. Idilă adolescentină	183
VIII. Iubire și luptă	230
IX. Miriam e înfrântă	274
X. Clara	321
XI. Miriam e pusă la încercare	353
XII. Pasiune	382
XIII. Baxter Dawes	432
XIV. Eliberarea	477
XV. Părăsit	513

De îndată ce bolta se limpezi și prunii înfloriră, Paul veni la ferma Willey în căruța grea a fermierului. Domnul Leivers îl dojeni fără răutate, apoi plescăi din limbă către caii care urcau încetișor la deal, în dimineța proaspătă. Nori albi își făceau promenada pe cer, adunându-se îndărătul măgurilor care se lăfăiau în primăvară. Apa Nethermere curgea jos, în vale, foarte albastră, în cîmpia încă veștedă, printre mărăcinișuri.

Era un drum de patru mile și jumătate; mugurii gingași din gardurile vii plesneau desfăcîndu-se în rozete; sturzii se chemau, mierlele țipau și trîncăneau. Era o lume nouă, fascinantă.

Miriam, trăgînd cu ochiul pe fereastra din bucătărie, zări calul intrînd pe poarta mare și albă a fermei, care se proiecta pe pădurea de stejari încă golașă. Apoi, un tînăr într-o manta grea sări din căruță și întinse mîinile după biciul și pătura pe care i le zvîrlea fermierul chipeș, roșcovan.

Fata apăru în prag. Avea aproape șaisprezece ani și era foarte frumoasă, cu coloritul ei cald, cu seriozitatea ei, cu ochii care i se dilatau ca în extaz.

— Ia te uită, spuse Paul, dîndu-se sfios în lături. Narcisele voastre au înflorit. Cam timpuriu, nu? Dar par înghețate!

— Înghețate! îl îngînă Miriam cu glasul ei melodios, mîngîietor.

— Bobocii lor verzi... biigui el, curmîndu-și timid vorbele.

— Lasă-mă să duc eu pătura, se oferi Miriam, mai mult decît prietenoasă.

— Pot s-o duc singur, răspunse Paul, oarecum ofensat.

Dar se supuse și i-o dădu. Pe urmă își făcu apariția și doamna Leivers.

— Vai, sînt sigură că ești frînt de oboseală și că ți-e rece. Lasă-mă să-ți scot mantaua. E prea grea. Nu trebuie să mergi mult cu ea.

Îl ajută să-și scoată mantaua. Paul nu prea era obișnuit cu atîtea atenții. Doamna Leivers era aproape sufocată sub greutatea hainei.

— Vai, mamă, e mai mult decît poți căra tu în spinare, rise fermierul, care intrase în bucătărie, legănîndu-și bidoanele de lapte.

Doamna Leivers bătu pernele de pe canapea ca să-i fie băiatului mai moale.

Bucătăria era foarte mică și de formă neregulată. Clădirea fusese, la început, căsuța unui muncitor agricol. Mobila era veche și ponosită. Dar lui Paul îi plăcea – îi plăcea sacul pus în chip de scoartă în fața căminului și colțișorul caraghios de sub scară, cu ferestruica lui adîncă, prin care, dacă se apleca, putea vedea prunii din grădina din spate, și coamele domoale ale dealurilor din jur.

— Nu vrei să te întinzi puțin, Paul? il întrebă doamna Leivers.

— O, nu; nu sînt obosit. Ce frumos e să ieși pe afară! Nu-i așa? Am văzut un scaiete înflorit și o mare de rostopască. Ce bine-mi pare că e soare!

— Pot să-ți dau ceva să mănînci sau să bei?

— Nu, mulțumesc.

— Cum se simte mama ta?

— Cred că e cam ostenită. Are prea multe pe cap. Poate că peste cîtva timp o să plece cu mine la Skegness. Acolo o să se poată odihni. Mi-ar părea bine să poată.

— Da, răspunse doamna Leivers. E de mirare că încă n-a căzut ea la pat.

Miriam se foia primprejur pregătind masa de prînz. Paul urmărea tot ce se întîmplă. Fața ei era palidă și trasă, dar ochii păreau mai ageri și mai vioi ca oricînd. Urmărea felul ciudat, aproape ceremonios, în care se mișca fata, ducînd o cratiță mare la cuptor sau uitîndu-se într-o tîgaie. Atmosfera era alta decît la el acasă, unde totul părea atît de banal. Cînd domnul Leivers sudui calul, care își întindea gîtul să pască tufișurile de trandafiri din grădină, fata tresări și privi în jur cu ochi negri, mirați, de parcă un element străin îi violase lumea lăuntrică. Interiorul casei și împrejurimile ei îi dădeau o senzație de liniște. Miriam părea să trăiască într-un fel de basm fermecat, o fecioară înlăntuită, al cărei spirit rătăcea pe țărături

îndepărtate și vrăjite. Iar rochia ei albastră, veche și decolorată, și papucii scîlciți păreau doar zdrențele romantice în care era înveșmîntată copila cerșetoare a regelui Cophetua.

Deodată fata își dădu seama că ochii albaștri, pătrunzători, ai lui Paul erau pironiți asupra ei, măsurînd-o. Brusc, papucii scîlciți și rochia uzată părăură s-o ardă. O înciuda faptul că el vede toate astea. Ba știa chiar și că nu-și trăsese ciorapii. O zbughi în spălătorie, cu obraji în flăcări. Și după aceea, mîinile îi tremurară ușor în tot timpul cît trebăluia. Scăpa pe jos aproape orice obiect lua în mînă. Cînd visul ei lăuntric era zgîlțit, trupul îi reacționa printr-o reală trepidație. Îi purta pică lui Paul că vede atît de mult.

Doamna Leivers mai șezu un timp de vorbă cu băiatul, cu toate că o chemau îndatoririle gospodărești. Era însă prea politicoasă ca să-l părăsească. Pînă la urmă, se scuză și se ridică să plece. După un timp, aruncă o privire în cratița de aluminiu.

— Vai, Miriam dragă, strigă ea, cartofii ăștia nu mai au pic de apă!

Miriam tresări de parc-ar fi fost înțepată.

— Nu mai au, mamă?

— N-ar fi nimic, Miriam, stărui mama, dacă nu ți-aș fi cerut ție să ai grijă de ei.

Se uită din nou în oală. Fata luă o atitudine rigidă, de parcă fusese palmuită. Ochii întunecați i se dilatară; rămase încremenită, țintuită pe loc.

— Bine, spuse încolțită de rușine, dar nu-s nici cinci minute de cînd m-am uitat la ei.

— Da, o liniști mama, știu că apa scade cînd nici nu gîndești.

— Nu s-au ars prea tare, interveni Paul. N-are mare importanță, nu-i așa?

Doamna Leivers se uită la tînăr cu ochii ei cafenii, îndurerați.

— N-ar avea importanță dacă n-ar fi băieții, îi spuse ea. Numai Miriam știe ce tărăboi fac dacă găsesc cartofii prinși la fund.

„În cazul ăsta, își spuse Paul, n-ar trebui să le dai voie să facă tărăboi.”

După cîtva timp, sosi Edgar. Purta moletiere, iar cizmele îi erau năclăite de noroi. Era scund, și destul de ceremonios pentru un fermier. Îi aruncă o privire lui Paul, îl salută dînd din cap cu răceală și întrebă :

— Masa-i gata ?

— Îndată, Edgar, răspunse mama pe un ton de scuză.

— Eu sînt gata să iau masa, replică tînărul luînd ziarul și așezîndu-se să citească.

În scurt timp, sosi tropăind și restul familiei. Masa fu servită. Prînzul se desfășură destul de brutal. Blîndetea excesivă și tonul apologetic al mamei ațîta brutalitatea din purtările fiilor. Edgar gustă cartofii, molfăi iute din buze ca un iepure, se uită indignat spre maică-sa și spuse :

— Cartofii ăștia-s arși, mamă !

— Da, Edgar, o clipă am uitat de ei. Dacă nu poți să-i mîninci, ia mai bine niște pîine.

Edgar privi furios spre Miriam.

— Și, mă rog, ce-avea de făcut Miriam de n-a putut păzi cartofii ?

Miriam ridică ochii. Buzele i se întredeschiseră, ochii întunecați scînteiară și clipiră, dar nu rosti o vorbă. Își înghiți furia și indignarea, lăsîndu-și în pămînt capul brun.

— Firește că avea destulă treabă, o apără mama.

— Nu-i în stare nici măcar să fiarbă niște cartofi, urmă Edgar. La ce bun o mai ții acasă ?

— Doar ca să înfulece tot ce mai rămîne prin cămară, interveni Maurice.

— Nu pot s-o ierte pe Miriam pentru plăcinta aceea de cartofi, rise tatăl.

Fata era profund umilită. Mama tăcea, suferind ca o sfîntă rătăcită din întîmplare printre niște țopirlani.

Paul era nedumerit. Se mira de ce s-or fi stîrnit atîtea resentimente din pricina cîtorva cartofi arși. Doamna Leivers exalta totul – chiar și o brumă de muncă gospodărească – ridicînd-o la proporțiile unei misiuni religioase. Pe băieți îi agasa acest lucru ; drumurile de acces spre ea le erau tăiate, și reacționau cu brutalitate și cu o aroganță disprețuitoare.

Paul se afla la răscrucea dintre copilărie și adolescență. Atmosfera acelei case, în care orice lucru căpăta o valoare mistică, exercită o subtilă fascinație asupra lui. Plutea în aer un anumit iz. Mama lui era o femeie prea rațională; aici era altceva, ceva ce-i plăcea, ceva ce uneori detesta.

Miriam se ciorovăi aprig cu frații ei. Mai târziu, după-amiază, când pleacă din nou cu toții, mama ei o muștră:

— M-ai dezamăgit azi la masă, Miriam.

Fata lăsă bărbia în piept.

— Sînt niște *brute*! strigă brusc, înălțînd o privire scăpărătoare.

— Dar nu mi-ai făgăduit tu că n-ai să le mai răspunzi? Și am avut încredere în tine. Nu pot să sufăr cînd vă ciondăniți.

— Dar sînt îngrozitori! strigă Miriam și... și josnici.

— Da, dragă. Dar de cîte ori ți-am cerut să nu-i mai răspunzi lui Edgar? Nu poți să-l lași în pace să îndruge tot ce-i trece prin minte?

— Dar de ce să îndruge tot ce-i trece prin minte?

— Nu ai tu destulă tărie în tine ca să-l rabzi, Miriam, chiar dacă n-ar fi decît de dragul meu? Ești atît de slabă încît trebuie să te iei la hartă cu ei?

Doamna Leivers avea o neclintită încredere în doctrina: „Întoarce și obrazul celălalt”. Nu izbutise să o infiltreze băieților. Cu fetele însă mergea mai ușor, și Miriam era copilul cel mai apropiat de inima ei. Dar băieților le era silă cînd li se oferea „obrazul celălalt”. Miriam era uneori destul de sublimă ca să le întoarcă și celălalt obraz. Și atunci ei o scuipau și o urau. Iar ea își purta umilînța cu mindrie și își trăia viața lăuntrică.

În familia Leivers se făcea mereu simțit spiritul de dezbinare și gîlceavă. Cu toate că băieții se împotriveau amarnic aceluia permanent apel la simțămintele lor mai adînci, desprins din resemnarea și trufașa umilînță a mamei, totuși acestea aveau o înrîurire asupra-le. Nu le era cu puțință să lege între ei și un străin acea comună relație omenească, o prietenie obișnuită; întotdeauna erau în căutarea a ceva mai

adinc. Oamenii obișnuiți li se păreau superficiali, triviali și nevrednici de luat în seamă. Și astfel, erau cu totul nefamiliarizați și penibil de stîngaci în cea mai simplă relație socială, măcinîndu-se în ei înșiși și totuși părăind insolenți în superioritatea lor. Și undeva în adinc, tinjeau după acea intimitate sufletească la care nu puteau ajunge, pentru că erau prea ursuzi și orice încercare de apropiere se dovedea frînată de disprețul lor bătăran față de ceilalți oameni. Rîvneau la o intimitate adevărată, dar nu puteau realiza nici măcar o amicitie firească cu cineva, pentru că disprețuiau să facă primul pas, disprețuiau banalitățile care alcătuiesc obișnuitele raporturi sociale.

Paul căzu sub vraja doamnei Leivers. Cînd se afla în preajma ei, totul căpăta un tîlc religios, un înțeles mai profund. Sufletul lui, îndurerat, adinc sensibilizat, avea nevoie de ea ca de hrană. Cînd se găseau împreună, păreau că pot discerne trăirea adevărată de simpla experiență.

Miriam era fata mamei. În după-mesele însozite, mama și fata colindau pe cîmp împreună cu Paul. Căutau cuiburi de păsări. În gardul viu al livezii, își făcuse cuib o pitulice.

— Vreau să-i văd cuibul, spuse doamna Leivers.

Paul se cinchi pe călcîie și-și strecură cu grijă degetele printre mărăcini, în deschizătura rotundă a cuibului.

— E atît de cald, exclamă el, de parcă aș simți înăuntru trupușorul viu al păsării. Se spune că păsările își rotunjesc cuibul ca pe o ceașcă apăsîndu-l cu pieptul. Mă întreb atunci cum de izbutesc să rotunjească și acoperișul.

Pentru cele două femei, cuibul păru să prindă viață. După aceea, Miriam veni în fiecare zi să-l inspecteze. I se părea atît de aproape de sufletul ei! Cînd se duceau împreună spre îngrăditurile de gard viu, Paul observa rostopasca, bănuți de aur imprăștiați pe marginea șanțului.

— Îmi place cînd petalele li se lățesc în lumina soarelui, spunea el. Ai zice că soarele le turtește la pieptul lui.